

Sygn. akt: I C 653/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 grudnia 2020r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Żelewska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 2 grudnia 2020r. w G.

sprawy z powództwa (...) **Bank S.A. z siedzibą w W.**

przeciwko **N. M. i K. M. (1)**

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. solidarnie na rzecz pozwanych N. M. i K. M. (1) kwotę 5.434 zł (pięć tysięcy czterysta trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje ściągnąć od powoda (...) Bank S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gdyni kwotę 860,26 zł (osiemset sześćdziesiąt złotych i dwadzieścia sześć groszy) tytułem kosztów opinii biegłego sądowego.

Sygnatura akt: I C 653/19

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank S.A. z siedzibą w W. wniósł pozew przeciwko N. M. i K. M. (1) domagając się od pozwanych solidarnie zapłaty kwoty 76.481,09 zł wraz z odsetkami umownymi od kwoty 46.210,78 zł w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP rocznie ale nie więcej niż w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 30 stycznia 2018r. do dnia zapłaty oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 30.123,03 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że zawarła z M. M., zmarłym w dniu 19 maja 2013r., umowę kredytu. Kredytobiorca nie wywiązał się z ciążącego zobowiązania terminowego dokonywania spłat w wysokościach ustalonych w umowie. Na podstawie postanowienia z dnia 19 września 2013r. Sąd Rejonowy w Wejherowie stwierdził, że spadek po M. M. nabyły pozwane – każda w udziale 1/2 części spadku z dobrodziejstwem inwentarza. W związku z brakiem zapłaty zaległych rat powódka wypowiedziała umowę kredytu, stawiając całą należność w stan wymagalności. Na dochodzoną kwotę składają się: kwota 46.210,78 zł tytułem niespłaconego kapitału, kwota 6.779,02 zł tytułem odsetek umownych za okres korzystania z kapitału w wysokości 6,28 % od dnia 27 maja 2013r. do 27 marca 2015r., kwota 23.344,01 zł tytułem odsetek za opóźnienie w wysokości 10 % od dnia 27 maja 2013r. do 29 stycznia 2018r., a także kwota 147,28 zł tytułem opłat i prowizji.

(pozew k. 3-8)

W dniu 8 marca 2018r. w sprawie o sygnaturze VI Nc-e 197249/18 Referendarz sądowy Sądu Rejonowego Lublin – Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty k. 9)

Pozwane wywiody sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i wniosły o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwane podniosły, że kredyt został zaciągnięty na potrzeby prowadzonej przez M. M. działalności gospodarczej w celu kupna pojazdu samochodowego marki P. (...) o wartości około 100.000 zł. W dniu 19 maja 2013r. M. M. zginął w wyniku tragicznego wypadku na terenie Wielkiej Brytanii. Pozwane nie zakwestionowały samego zawarcia umowy kredytowej, lecz jedynie wysokość roszczenia oraz zasadność naliczania jakichkolwiek dodatkowych należności. Pozwane podniosły, że powód nie wykazał wysokości zobowiązania w dacie śmierci kredytobiorcy, kwestionując moc dowodową wyciągu z ksiąg bankowych. Pozwane wskazały, że spis inwentarza wykazał, że wysokość długów spadkowych przekracza wartość majątku spadkowego. Spis inwentarza zawiera jednak błędy zawyżające stan czynny spadku, nie uwzględniając tego, że kredytobiorca pozostawał w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej. Nadto, wskazano, że samochód marki P. (...) stał się własnością banku. Spadkodawca wskazał imiennie osobę uprawnioną do otrzymania środków pieniężnych zgromadzonych w OFE w części nieprzypadającej na małżonkę i środki te nie weszły w skład spadku. Jak wskazano wartość aktywów spadkowych nie przekraczała kwoty 34.261,06 zł, podczas gdy długi spadkowe wynosiły łącznie 99.112,91 zł. Pozwana była zobowiązana zaspokoić także innych wierzycieli. Po odnalezieniu umowy kredytowej pozwana próbowała rozliczyć się z powodem, niemniej powód prowadził bezsensowną, niemerytoryczną wymianę korespondencji, wysyłał korespondencję na nieaktualny adres, odmawiał pozwanej udzielenia informacji, kwestionował pełnomocnictwa udzielone przez pozwane radcy prawnemu. Pozwane już w maju 2014r. proponowały bankowi odbiór samochodu, lecz powód odebrał go dopiero w maju 2016r. i sprzedał za zaniżoną kwotę. Zdaniem pozwanych powoda obciąża zwłoka w odebraniu świadczenia. Nadto, pozwane podniosły zarzut przedawnienia części świadczenia, a także zarzut potrącenia przysługujących im wierzytelności z tytułu kosztów przechowania samochodu P. (...).

(sprzeciw od nakazu zapłaty k. 14-21)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 czerwca 2011r. M. M. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w S. zawarł z powodem (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. umowę kredytu nr (...). Na mocy przedmiotowej umowy powód udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie 121.670,27 zł na okres 60 miesięcy na sfinansowanie zakupu pojazdu marki P. (...), rok produkcji 2011 w kwocie 100.000 zł, a także na sfinansowanie ochrony prawnej oraz innych kosztów. Zabezpieczeniem spłaty kredytu było m.in. przewłaszczenie pojazdu marki P. (...), nr nadwozia (...). Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, która w dniu podpisania umowy wynosiła 5,99 % w stosunku rocznym (§ 2). Oprocentowanie kredytu było sumą oprocentowania podstawowego banku dla danego rodzaju kredytów na zakup pojazdów oraz stałej w całym okresie kredytowania marży w wysokości 0 % (§ 2). Zasady zmiany oprocentowania zostały określone w § 7 umowy. W przypadku opóźnienia w terminowym regulowaniu rat kredytu bank miał prawo pobierać od niespłaconego w terminie kredytu podwyższonych odsetek naliczonych według stopy procentowej w wysokości średniego oprocentowania WIBOR dla 3 – miesięcznych lokat na rynku międzybankowym z 10 ostatnich dni roboczych ostatniego miesiąca poprzedniego kwartału, powiększonej o 25 punktów procentowych. W dniu sporządzenia umowy stopa oprocentowania podwyższonego wynosiła 23 % (§ 9)

(dowód: umowa kredytu nr (...) k. 72-74, wnioski o udzielenie kredytu k. 216)

W dniu 6 lipca 2011r. M. M. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w S. zawarł z powodem (...) Bankiem S.A. z siedzibą w W. umowę przewłaszczenia na zabezpieczenie, na mocy której przeniósł na powoda udział w prawie własności samochodu marki P. (...) w wysokości 49/100 części. Zgodnie z umową w przypadku wypowiedzenia przez bank umowy kredytu na bank miała przejść pozostała część udziału w prawie własności pojazdu w wysokości 51/100 części bez potrzeby składania odrębnego oświadczenia woli przez bank.

(dowód: umowa przewłaszczenia na zabezpieczenie z dnia 6 lipca 2011r. k. 193-194)

M. M. zginął w wypadku samochodowym w dniu 19 maja 2013r. na terenie Wielkiej Brytanii.

(dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku k. 75)

M. M. i K. M. (1) pozostawali w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej.

(okoliczność bezsporna)

Pismem z dnia 18 czerwca 2013r. pełnomocnik pozwanej K. M. (1) poinformował powoda o śmierci kredytobiorcy, załączając odpis skróconego aktu zgonu. Ponowna informacja o śmierci kredytobiorcy została przesłana do powoda w dniu 10 lipca 2013r.

(dowód: pismo z dnia 18 czerwca 2013r. k. 110, pismo z dnia 10 lipca 2013r. k. 118)

Pismem z dnia 24 czerwca 2013r. powód poinformował pozwane, że wszelkie informacje dotyczące kredytu zostaną udzielone po dostarczeniu postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku wraz z kopiami dowodów osobistych.

(dowód: pismo z dnia 24 czerwca 2013r. k. 111-112)

Mimo informacji o śmierci kredytobiorcy, powód przysyłał nadal monity na adres prowadzonej przez niego działalności gospodarczej, adresując je bądź na nazwisko M. M. bądź N. Usługi (...).

(dowód: monity k. 113-117)

W odpowiedzi na pisma kierowane do banku przez pełnomocnika pozwanych o udzielenie informacji o stanie zadłużenia spadkodawcy, pismem z dnia 2 września 2013r. powód poinformował pełnomocnika pozwanych, że informacje mogą zostać mu udzielone dopiero po przesłaniu odpisu pełnomocnictwa zwalniającego bank z tajemnicy bankowej.

(dowód: pismo z dnia 2 września 2013r. k. 122)

Postanowieniem z dnia 19 września 2013r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt I Ns 1107/13 Sąd Rejonowy w Wejherowie stwierdził, że spadek po M. M. na podstawie ustawy nabyły żona K. M. (1) oraz córka N. M. – każda w udziale 1/2 części spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

(dowód: postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku k. 75)

Pismem z dnia 17 grudnia 2013r. pełnomocnik pozwanych poinformował bank o zakończeniu sprawy spadkowej, przysyłając w załączeniu kopię postanowienia spadkowego i wniósł o przekazanie informacji o stanie zadłużenia na dzień otwarcia spadku.

(dowód: pismo z dnia 17 grudnia 2013r. k. 130)

W odpowiedzi, pismem z dnia 7 stycznia 2014r. powód poinformował pełnomocnika pozwanych, że informacje mogą zostać mu udzielone po przesłaniu odpisu pełnomocnictwa z wyszczególnieniem numeru umowy oraz zakresu pełnomocnictwa.

(dowód: pismo z dnia 7 stycznia 2014r. k. 131)

Pismem z dnia 17 marca 2014r. pełnomocnik pozwanej wniósł o udzielenie informacji, czy bank wszczął procedurę likwidacji szkody, załączając odpis pełnomocnictwa.

(dowód: pismo z dnia 17 marca 2014r. k. 134)

Pismem z dnia 30 kwietnia 2014r. powód wezwał pozwaną K. M. (1) do przedłożenia dokumentów, wskazując, że dysponuje postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku. Jednocześnie, bank wskazał, że zaległość z tytułu umowy kredytu wynosi 29.832 zł.

(dowód: wezwanie z dnia 30 kwietnia 2014r. k. 137)

Pojazd marki P. (...) stał na posesji stanowiącej własność ojca pozwanej K. M. (1).

(dowód: przesłuchanie pozwanej K. M. (1) płyta CD k. 275)

Pismem z dnia 14 maja 2014r. pełnomocnik pozwanej wezwał powoda do odbioru samochodu marki P. (...) i rozliczenia pojazdu poprzez zaliczenie jego wartości na spłatę rat kapitałowych kredytu.

(dowód: wezwanie z dnia 14 maja 2014r. k. 140-141)

W odpowiedzi, bank wezwał pełnomocnika pozwanych do przesłania odpisu pełnomocnictwa zwalniającego bank z tajemnicy bankowej.

(dowód: pismo z dnia 26 maja 2014r. k. 143)

Pismem z dnia 11 lipca 2014r. pełnomocnik pozwanej ponownie wezwał powoda do odbioru ww. samochodu, załączając oryginał upoważnienia dla banku.

(dowód: wezwanie z dnia 11 lipca 2014r. k. 146-147)

W dniu 28 stycznia 2015r. Komornik skarbowy Urzędu Skarbowego w W. sporządził protokół spisu inwentarza po M. M..

Zgodnie z protokołem na stan czynny w kwocie 95.140,90 zł składały się:

- udział w wysokości 49/100 w prawie własności samochodu marki P. (...) o wartości 39.200 zł;
- środki na rachunku bankowym w (...) Banku S.A. w kwocie 15,58 zł;
- środki na wspólnym rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowym w (...) Banku (...) S.A. w kwocie 17,65 zł;
- środki na bieżącym rachunku firmowym w (...) Banku (...) S.A. w kwocie 4,58 zł;
- środki pieniężne zgromadzone w OFE M. A. w kwocie 5.165,64 zł;
- kwota wierzytelności od I. M. w wysokości 15.605,19 zł;
- kwota wierzytelności od I. M. w wysokości 13.079,09 zł;
- kwota wierzytelności od (...) sp. z o.o. w wysokości 22.053,17 zł.

Z kolei na stan bierny w kwocie 99.112,91 zł składało się:

- zadłużenie w (...) Bank S.A. w wysokości 81.336,20 zł;
- zadłużenie wobec (...) sp. z o.o. sp. k. w kwocie 475,94 zł;
- zadłużenie wobec (...) SA w kwocie 1.701,43 zł;
- zadłużenie wobec (...) sp. z o.o. w kwocie 123 zł;

- zadłużenie w (...) Bank S.A. w kwocie 15.129,69 zł;

- zadłużenie wobec (...) SA w kwocie 53,29 zł;

- zadłużenie wobec (...) SA w kwocie 203,36 zł.

(dowód: protokół spisu inwentarza z dnia 28 stycznia 2015r. k. 177-179)

Pismem z dnia 19 stycznia 2015r. powód wezwał pozwanych do zapłaty zaległości z tytułu kredytu obejmującej kapitał w kwocie 40.793,87 zł, odsetki umowne w kwocie 6.170,50 zł, odsetki podwyższone w kwocie 4.848,26 zł i koszty w kwocie 15 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 19 stycznia 2015r. wraz z dowodem nadania k. 76-78)

Pismem z dnia 29 stycznia 2015r. powód wypowiedział umowę kredytową nr (...) z zachowaniem 30 – dniowego okresu wypowiedzenia. Wypowiedzenie zostało pozwanym doręczone w dniu 3 lutego 2015r.

(dowód: wypowiedzenie umowy kredytowej k. 79 wraz z zpo k. 80-80v)

Pismem z dnia 27 marca 2015r. powód wezwał pozwaną do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 81.332,73 zł z tytułem należności kapitałowej, kwoty 6.779,02 zł tytułem odsetek umownych, kwoty 5.796,05 zł tytułem odsetek podwyższonych za opóźnienie w spłacie należności kapitałowej, kwoty 30 zł z tytułu kosztów i opłat. Nadto, powód wezwał pozwaną do wydania mu samochodu marki P. (...) wraz z kompletem dokumentów i kluczyków w terminie 7 dni od doręczenia wezwania.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 27 marca 2015r. wraz z dowodem nadania k. 83-85)

Postanowieniem z dnia 24 kwietnia 2015r. Sąd Rejonowy w Gdyni zezwolił K. M. (1) na dokonanie czynności przekraczającej zwykły zarząd majątkiem małoletniej N. M., a polegającej na dziele spadku po M. M. w taki sposób, że całość masy spadkowej przypadnie K. M. (1) bez obowiązku spłaty na rzecz małoletniej.

(dowód: postanowienie z dnia 24 kwietnia 2015r. k. 99)

W dniu 31 marca 2016r. spadkobierczynie M. M. dokonały działu spadku, w ten sposób, że K. M. (1) przyznane zostały na wyłączną własność wszystkie składniki majątkowe wchodzące w skład spadku z obowiązkiem spłaty przez nią wszystkich długów spadkowych do wysokości wynikającej z przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza z uwzględnieniem udziału w majątku wspólnym małżonków.

(dowód: umowa działu spadku z dnia 31 marca 2016r. k. 100-103)

W dniu 5 maja 2016r. powód odebrał pojazd marki P. (...) wraz z kompletem dokumentów i kluczyków. W protokole wskazano, że w chwili wydania pęknięta była przednia szyba, uszkodzone lewe lusterko, wgnieciona przednia maska, były otarcia lakiernicze, rozładowany akumulator, ślady napraw plandeki i obudowy lusterka prawego.

(dowód: protokół wydania pojazdu k. 198)

Powód dokonał wyceny pojazdu na kwotę 48.000 zł brutto, a następnie sprzedał go w dniu 27 czerwca 2016r. za kwotę 43.200 zł brutto.

(dowód: pismo z dnia 18 maja 2016r. k. 203, faktura VAT k. 205)

Pismem z dnia 26 lipca 2016r. powód poinformował pozwaną o sprzedaży pojazdu, a także o tym, że kwota uzyskana ze sprzedaży pomniejszona o podatek VAT została zarachowana tytułem spłaty zadłużenia wynikającego z umowy kredytowej.

(dowód: pismo z dnia 26 lipca 2016r. k. 204)

Wartość pojazdu marki P. (...), nr nadwozia (...) wynosiła:

- na dzień 19 maja 2013r. – 76.700 zł;
- na dzień 14 maja 2014r. – 63.500 zł;
- na dzień 27 czerwca 2016r. – 47.600 zł.

(dowód: pisemna opinia biegłego rzeczoznawcy motoryzacyjnego P. T. k. 309-323 wraz z pisemną opinią uzupełniającą k. 352-356)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów przedłożonych przez strony, dowodu z przesłuchania pozwanej K. M. (2), a także dowodu z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy motoryzacyjnego P. T..

Oceniając zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy, Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej dokumentów powołanych w ustaleniach stanu faktycznego. Zważyć bowiem należy, iż część spośród wymienionych powyżej dokumentów ma charakter dokumentów urzędowych (orzeczenia sądów powszechnych), z którymi związane jest domniemanie zgodności z prawdą wyrażonych w nich oświadczeń (art. 244 kpc), którego żadna ze stron nie kwestionowała w toku niniejszego postępowania. Sąd nie znalazł również podstaw do odmowy przyznania waloru wiarygodności dokumentom prywatnym (umowy, korespondencja stron), wobec braku zarzutów co do ich autentyczności czy też pochodzenia wyrażonych w nich oświadczeń.

Nadto, Sąd dał również wiarę zeznaniom pozwanej K. M. (1). W ocenie Sądu zeznania pozwanej były szczere, wewnątrznie spójne i niesprzeczne z innymi dowodami zebranymi w niniejszej sprawie. Zeznania te nie budziły także żadnych wątpliwości w świetle zasad logicznego rozumowania oraz zasad doświadczenia życiowego.

Sąd nie znalazł również podstaw do kwestionowania opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy motoryzacyjnego. Zdaniem Sądu opinia przedstawiona przez biegłego P. T. jest kompletna, została sporządzona rzetelnie i fachowo, z uwzględnieniem całokształtu materiału dowodowego. Opinia ta została napisana w sposób jasny, zrozumiały, co pozwala Sądowi na prześledzenie toku myślowego biegłego. Przedstawione przez biegłego wnioski co do wartości pojazdu będącego przedmiotem umowy przewłaszczenia we wskazanych datach są kategorię, dobrze uzasadnione, a także nie budzą wątpliwości Sądu w świetle zasad logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego.

W niniejszej sprawie powód dochodził od pozwanych będących spadkobiercami zmarłego kredytobiorcy roszczeń wynikających z umowy kredytu. W tym stanie rzeczy podstawę prawną powództwa stanowi przepis art. 922 kc w zw. z art. 1031 § 2 kc, art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (Dz.U. z 2020 r. poz. 1896). Jak stanowi art. 922 § 1 kc prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób. Stosownie do art. 1031 § 2 kc w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Powyższe ograniczenie odpowiedzialności odpada, jeżeli spadkobierca podstępnie pominął w wykazie inwentarza lub podstępnie nie podał do spisu inwentarza przedmiotów należących do spadku lub przedmiotów zapisów windykacyjnych albo podstępnie uwzględnił w wykazie inwentarza lub podstępnie podał do spisu inwentarza nieistniejące długi. Zgodnie z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Przechodząc do szczegółowych rozważań w pierwszej kolejności należało odnieść się do podniesionego przez stronę pozwaną zarzutu przedawnienia. Nie ulega wątpliwości, że roszczenia dochodzone w niniejszym postępowaniu były związane z działalnością gospodarczą prowadzoną przez powoda, co uzasadnia zastosowanie trzyletniego terminu przedawnienia. Jak wskazuje się w orzecznictwie roszczenie banku o spłatę należności z tytułu zawartej umowy kredytowej – jako roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – podlegają trzyletniemu terminowi przedawnienia (art. 118 kc) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 marca 2018r., V AGa 43/18, L.). Zważywszy na powyższe – przy przyjęciu trzyletniego terminu przedawnienia – nie sposób uznać, aby doszło do przedawnienia kapitału kredytu, który stał się wymagalny na skutek wypowiedzenia umowy kredytowej. Zważyć bowiem należy, iż umowa została wypowiedziana pismem z dnia 29 stycznia 2015r., które zostało doręczone w dniu 3 lutego 2015r. Termin wypowiedzenia upłynął zatem z dniem 5 marca 2015r. Zważywszy, iż pozew został wniesiony w dniu 5 lutego 2018r. nie doszło do przedawnienia roszczenia z tytułu kapitału kredytu. Natomiast, częściowo uzasadniony był zarzut przedawnienia roszczeń o zapłatę odsetek. Zważyć należy, iż roszczenie o zapłatę odsetek ustawowych jest przedawnione w odniesieniu do odsetek starszych niż 3 lata przed złożeniem pozwu, bowiem roszczenie o odsetki, jako roszczenie o świadczenie okresowe staje się wymagalne osobno w każdym dniu opóźnienia i w związku z tym przedawnia się osobno za każdy dzień opóźnienia przy uwzględnieniu trzyletniego terminu zgodnie z treścią art. 118 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2012r., I ACa 195/12, L.). W świetle powyższego należało uznać, że przedawnieniu uległy odsetki za korzystanie z kapitału w wysokości 6,28 % za okres 27 maja 2013 do 4 lutego 2015 przedawnione, a także odsetki karne za opóźnienie w wysokości 10 % za okres od dnia 27 maja 2013r. do 4 lutego 2015r. Zwrócić należy uwagę, że zgodnie z poglądem prawnym wyrażonym przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 28 kwietnia 2020 r. V ACa 707/19 wymagalność roszczenia o zapłatę poszczególnych rat należy wiązać z terminem płatności tych rat, a nie ewentualną datą rozwiązania umowy na skutek jej wypowiedzenia lub upływem terminu, na jaki kredyt został udzielony. W rezultacie każda z rat przedawnia się osobno z upływem trzech lat liczonych od dnia, w którym powinna zostać spłacona zgodnie z zawartą umową. Dotyczy to rat, których termin płatności minął przed wypowiedzeniem umowy. W świetle powyższego poglądu za przedawnione należało także uznać raty wymagalne przed wypowiedzeniem umowy kredytowej, jeśli były wymagalne w okresie wcześniejszym niż trzy lata przed wniesieniem pozwu. Zatem za niewątpliwie skuteczny należało uznać zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwaną co do rat w łącznej kwocie 3.890,43 zł wymagalnych w okresie maj – czerwiec 2013r.

Nadto, w toku niniejszego postępowania pozwane podniosły zarzut potrącenia przysługujących im wierzytelności w kwocie 8.420 zł za przechowanie samochodu marki P. (...) za okres od 2 marca 2015r. do 5 maja 2016r. według stawki dziennej 20 zł z wierzytelnością powoda dochodzoną w niniejszym procesie. Zgodnie z art. 498 § 1 kc gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelności drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym. Zważyć należy, iż Sąd ustalając skuteczność oświadczenia o potrąceniu, musi m.in. zbadać, czy przedstawiona do potrącenia wierzytelność istniała w zgłoszonym rozmiarze (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 20 lutego 2015r., I ACa 1251/14, L.). W ocenie Sądu, strona pozwana nie wykazała, że przysługiwała jej w stosunku do powoda wymagalna wierzytelność o zapłatę kosztów przechowania spornego pojazdu. Jak wynika z zeznań pozwanej samochód stał na podwórku jej ojca. W związku z powyższym należało uznać, że w takich okolicznościach roszczenie o zapłatę przysługiwałoby co najwyżej właścicielowi nieruchomości tj. ojcu pozwanej. Nie wykazano przy tym, aby dokonano przelewu wierzytelności na rzecz pozwanej, czy też, aby pozwana zwróciła swojemu ojcu koszty przechowania. Stąd należało uznać, że wierzytelność nie przysługuje pozwanej. Jak natomiast wskazuje się w orzecznictwie jeżeli wierzytelność przedstawiona przez stronę do potrącenia nie istnieje, to złożone przez nią oświadczenie o potrąceniu jest bezskuteczne, a co za tym idzie nie może ono doprowadzić do umorzenia wierzytelności dochodzonej pozwem (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 5 lutego 2014r., I ACa 1217/13, L.).

Kolejną kwestią pozostawało ustalenie zakresu odpowiedzialności pozwanych z tytułu długów spadkowych. Bezsporne było, że pozwane nabyły spadek po M. M. z dobrodziejstwem inwentarza. Strona pozwana kwestionowała w niniejszej sprawie prawidłowość sporządzenia spisu inwentarza, wskazując, że nie uwzględniono w nim, że spadkodawca

pozostawał w ustroju wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej. Zdaniem Sądu zarzut jest uzasadniony. Jak wskazuje się w doktrynie „spis inwentarza nie jest jedynym dowodem świadczącym o przynależności przedmiotów lub długów do spadku. Jest to szczególnie widoczne w dziale spadku (por. art. 684 kpc). Spis inwentarza nie jest wyłącznym, tylko jednym z wielu dowodów określających zakres przedmiotowy spadku. Spis inwentarza nie przesądza o składzie spadku oraz o sferze praw i obowiązków majątkowych zainteresowanych podmiotów, która związana jest ze spadkobraniami. Rozstrzygnięcia w innych postępowaniach sądowych dotyczące składników spadku oraz sfery praw i obowiązków wiążącej się z dziedziczeniem mogą być odmienne od ustaleń poczynionych w postępowaniu o spis inwentarza. Wynika to z zasady swobodnej oceny dowodów” (por. A. Góra-Błaszczkowska (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I A. Komentarz. Art. 1-424¹², Warszawa 2020). Z powyższego jednoznacznie wynika, że przy ocenie zakresu odpowiedzialności pozwanych Sąd nie jest związany spisem inwentarza i może dokonywać samodzielnych ustaleń w tym zakresie. W związku z powyższym należało uznać, że wartość stanu czynnego powinna wynosić 45.787,63 zł, czyli połowę ze wskazanej w protokole spisu inwentarza kwoty 91.575,26 zł, gdyż tylko udział w wysokości 1/2 części w majątku wspólnym wszedł do spadku.

Podkreślić należy, iż przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza ogranicza odpowiedzialność całym majątkiem spadkobiercy do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 zd. 1 kc). Tak więc wartość stanu czynnego spadku ustalona w spisie inwentarza stanowi matematyczną granicę odpowiedzialności, wyłączającą dalej idącą odpowiedzialność spadkobiercy za długi spadkowe. Odpowiedzialność spadkobiercy zostaje ograniczona pro viribus haereditatis. Na spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, ciąży obowiązek spłacania długów ujętych w inwentarzu oraz innych znanych mu zobowiązań. Powinien on przede wszystkim zapoznać się ze spisem inwentarza, by zorientować się w liczbie i wielkości istniejących długów i odpowiadających im wierzytelności. Co do długów wymienionych w inwentarzu, spadkobierca nie może zasłaniać się niewiedzą o ich istnieniu. Gdy zaś chodzi o długi nieujęte w inwentarzu, to ustawodawca nie nakłada na następcę prawnego dłużnika obowiązku ich ustalania oraz poszukiwania wierzycieli. Spadkobierca powinien dążyć do zaspokojenia zarówno wierzycieli, których prawa podmiotowe znajdują odzwierciedlenie w spisie inwentarza, jak i wierzycieli, o uprawnieniach których dowiedział się z innych źródeł. W razie istnienia kilku wierzytelności podlegających zaspokojeniu w tej samej kolejności, przy jednoczesnym stanie aktywów spadku niewystarczającym na pokrycie wszystkich zobowiązań, spadkobierca powinien dążyć do proporcjonalnego zaspokojenia poszczególnych wierzycieli (por. E. Gniewek, P. Machnikowski (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2014).

W przedmiotowej sprawie odpowiedzialność pozwanych ograniczała się do kwoty stanu czynnego spadku tj. do kwoty 45.787,63 zł. Zważyć należy, iż na poczet zadłużenia powinna zostać zaliczona wartość pojazdu marki P. (...), stanowiącego przedmiot przewłaszczenia. Bezsporne w niniejszej sprawie było, że powód dokonał sprzedaży tego pojazdu w dniu 27 czerwca 2016r. za kwotę 43.200 zł brutto. W świetle zebranego materiału dowodowego powyższą kwotę należało jednak uznać za zaniżoną. Jak bowiem wynika z opinii biegłego sądowego rzeczoznawcy motoryzacyjnego na dzień 27 czerwca 2016r. wartość pojazdu wynosić winna 47.600 zł. Nadto, zważyć należy, iż pojazd ten został przez powoda odebrany ze znaczną zwłoką, co spowodowało obniżenie jego wartości rynkowej. Podkreślić bowiem należy, iż już pismem z dnia 18 czerwca 2013r. pełnomocnik pozwanych przekazał powodowi informację o zgonie kredytobiorcy wraz z kopią aktu zgonu. Nadto, zważywszy, iż nieopłacone zostały raty kredytu za maj i czerwiec 2013r. powód już latem 2013r. mógł wypowiedzieć umowę kredytową, co skutkowało przejściem na niego udziału w prawie współwłasności ww. pojazdu przysługującego wcześniej spadkodawcy. Zważyć należy, iż w dacie otwarcia spadku, a więc w dacie zbliżonej do najwcześniejszej możliwej daty rozwiązania umowy kredytowej, wartość pojazdu wynosiła 76.700 zł. Ponadto, należy mieć na uwadze, że pismem z dnia 14 maja 2014r. pełnomocnik pozwanej wezwał powoda do odbioru samochodu marki P. (...) i rozliczenia pojazdu poprzez zaliczenie jego wartości na spłatę rat kapitałowych kredytu. Powód zamiast pojazd odebrać wdał się w całkowicie niezrozumiałą i bezprzedmiotową wymianę korespondencji. Na dzień 14 maja 2014r. wartość pojazdu stanowiła kwotę 63.500 zł. Pełnomocnik pozwanych jeszcze kilkakrotnie ponawiał wezwanie do odbioru pojazdu. Bezskutecznie. W świetle powyższego należało uznać, że powód jako wierzyciel dopuścił się nieuzasadnionej zwłoki (art. 486 kc), co nie może stanowić okoliczności obciążającej pozwanych. Tym niemniej każda z ustalonych przez biegłego wartości rynkowych

pojazu jest wyższa aniżeli stan czynny spadku. W związku z powyższym należało uznać, że pozwane dokonały spłaty w granicach swojej odpowiedzialności wynikającej z przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Ponadto, należało mieć na uwadze, że pozwane będące spadkobiercami M. M. dokonały działu spadku, w ten sposób, że pozwanej K. M. (1) przyznane zostały na wyłączną własność wszystkie składniki majątkowe wchodzące w skład spadku z obowiązkiem spłaty przez nią wszystkich długów spadkowych do wysokości wynikającej z przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza z uwzględnieniem udziału w majątku wspólnym małżonków. Zgodnie zaś z treścią art. 1034 § 2 kc od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe w stosunku do wielkości udziałów, zaś w myśl art. 1034² kc od chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe proporcjonalnie do wartości otrzymanych przez nich przysporzeń. K. M. (1) otrzymała przysporzenie w wysokości 45.787,63 zł, a więc kwocie niższej niż ustalona przez biegłego wartość pojazdu.

Na marginesie jedynie należy wskazać, że wysokość roszczenia określona w wyciągu z ksiąg banku została wyliczona w sposób nieprawidłowy. Przede wszystkim, stosownie do powyższych rozważań nieuzasadnione było naliczanie odsetek karnych (podwyższonych), skoro pozwane niezwłocznie poinformowały powoda o śmierci kredytobiorcy, a powód miał możliwość wcześniejszego wypowiedzenia umowy oraz odebrania samochodu i zaspokojenia się z ceny uzyskanej z jego sprzedaży. Bezzasadne było także obciążenie pozwanych kosztami windykacji. Czynności terenowe były przez bank prowadzone po śmierci kredytobiorcy, mimo że pełnomocnik pozwanej już przesyłał powodowi kopię aktu zgonu. W składanych w toku niniejszej sprawy pismach procesowych powód wskazuje, że nie wiedział o śmierci spadkodawcy, ale twierdzenia te nie mają odzwierciedlenia w załączonej korespondencji, gdyż strona pozwana już w dniu 18 czerwca 2013r. przesyłała odpis aktu zgonu. Powód był także stale informowany o przebiegu postępowania spadkowego (zresztą powód sam żądał przedstawienia postanowienia spadkowego) i w związku z tym przesyłanie kolejnych monitów, czy zlecanie czynności terenowych było niecelowe, nieuzasadnione i mnożyło tylko koszty.

Mając zatem na względzie wszystkie powyższe okoliczności, na mocy art. art. 922 kc w zw. z art. 1031 § 2 kc, art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe a contrario powództwo należało oddalić.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy zasądził od przegrywającego niniejszy spór powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 5.434 zł, na co składała się opłata za czynności fachowego pełnomocnika w stawce minimalnej 5.400 zł oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictw (2 x 17 zł).

Ponadto, na mocy art. 98 kpc w zw. z art. 5 ust. 1 pkt 3, art. 8 ust. 1 i art. 83 i 113 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał ściągnąć od powoda nieuiszczone koszty opinii biegłego sądowego w kwocie 860,26 zł.